

Informace ze zdravotnictví Královéhradeckého kraje

Ústavu zdravotnických informací a statistiky
České republiky

Hradec Králové
13.9.2010

1

Diabetologie - činnost oboru v Královéhradeckém kraji v roce 2009

Diabetology - Activity in Branch in the Královéhradecký Region in 2009

Souhrn

Informace ze zdravotnictví kraje o činnosti oboru diabetologie v Královéhradeckém kraji v roce 2009 obsahuje údaje o ambulantní péči v členění podle druhu zdravotnického zařízení a podle území z oblasti personálního zajištění, činnosti a podrobné údaje o léčených diabetících.

Summary

Information on health service activity in the branch of diabetology in the Královéhradecký region in 2009 contains data about out-patient care by type of establishment of the region, data about personnel capacity, activity and detailed data about diabetics under treatment.

Podkladem pro zpracování dat v této aktuální informaci o činnosti diabetologie byl roční výkaz, který byl součástí Programu statistických zjišťování Ministerstva zdravotnictví ČR na rok 2009. Výkaz vyplňuje samostatně každá diabetologická ordinace, včetně ambulantních částí nemocnic. Zároveň jej vyplňují ordinace praktických lékařů pro dospělé, které diabetiky aktivně léčí. Publikované údaje jsou zpracovány za všechny ordinace bez ohledu na zřizovatele. Formuláře výkazů a závazné pokyny jsou vystaveny na internetu www.uzis.cz [NZIS / Výkazy 2009].

Edice IZK o činnosti oboru diabetologie v předchozích letech jsou dostupné na internetových stránkách ústavu v části Rychlé informace.

Činnost oboru diabetologie

Diabetes mellitus - úplavice cukrová, které se lidově říká cukrovka, představuje skupinu chronických onemocnění, která má různý mechanismus vzniku a projevuje se poruchou metabolismu cukrů, tuků a bílkovin. V důsledku těchto poruch dochází k rozvoji komplikací, kde jsou postiženy cévy, oči, nervový systém, ledviny a dolní končetiny. V roce 2009 představují diabetici v Královéhradeckém kraji 8 % všech obyvatel.

V kraji bylo léčeno 118 pacientů ve věkové kategorii 0–19 let (v ČR 1 770), což z celkového počtu pacientů činilo 0,27 % (ČR 0,23 %). Ze všech obyvatel v této věkové kategorii to činilo 0,11 % (v ČR 0,08 %).

Odbornou péči o nemocné cukrovkou zajišťovalo 20,79 lékařů a 22,74 ZPBD (v přepočteném počtu, včetně smluvních) ve 186 ordinacích. Od roku 2008 se na výkazech A(MZ)1-01 sledují pracovníci také jako průměrný roční přepočtený počet, který výstižněji charakterizuje kapacitní zajištění jednotlivých ambulancí, zvláště v případech

ukončení a zahájení činnosti nebo většího pohybu pracovníků v průběhu roku. Je to součet přepočteného počtu pracovníků za jednotlivé měsíce dělený počtem měsíců sledovaného období. Lékaři k 31.12.2009 léčili celkem 44 632 osob. Na jednoho lékaře v oboru diabetologie v kraji připadlo v průměru 2 114 léčených pacientů (v roce 2005 to bylo 2 112), v ČR připadalo na jednoho lékaře 2 351 pacientů (v roce 2005 to bylo 2 355 pacientů). Jak je patrné z první tabulky, nejvíce je ostatních ambulantních zdravotnických zařízení (81 %), což jsou z převážné většiny ordinace praktických lékařů pro dospělé. V těchto ordinacích lékaři aktivně léčí lehčí formy diabetu v rámci oboru (tzn. že pracovní úvazek vykazují na výkazu PL pro dospělé a na diabetologickém výkazu pouze činnost).

Během roku 2009 bylo provedeno celkem přes 118 tisíc ošetření - vyšetření, což činilo nárůst o 4 % oproti předešlému roku. Počet ošetření na 1 lékaře byl v kraji 5 606, nejméně v okrese Hradec Králové (3 951) a nejvíce v okrese Rychnov nad Kněžnou (8 551). Potvrzuje se rostoucí trend tohoto onemocnění, celkový počet léčených osob ve srovnání s rokem 2008 vzrostl o 4,3 %. Jedním z hlavních růstových faktorů je stárnutí populace. Dlouhodobě je vyšší výskyt cukrovky u žen než u mužů, v kraji bylo žen téměř 52 % z celkového počtu léčených diabetiků (v ČR 53,5 %).

Počet diabetiků léčených pouze dietou zaujímal 21 % z úhrnu léčených osob, v relaci na 10 000 obyvatel činil 170 případů (ČR 179). Počet léčených PAD byl nejvyšší, činil téměř 51 % z úhrnu, na 10 000 obyvatel připadalo 407 případů (ČR 362). Léčených diabetiků inzulinem bylo 19 % a kombinovanou léčbou inzulinem a PAD pouze 9 %. Struktura pacientů podle druhu léčby v ČR byla následující: 24 % osob bylo léčeno jen dietou, 48,5 % perorálními antidiabetiky (PAD), 16,9 % osob jen inzulinem a téměř 10,6 % kombinovanou léčbou (inzulinem a PAD). Jak je patrné, kraj nevybočuje a potvrzuje republikový trend.

Z hlediska typu diabetu nejčastěji pacienti trpí diabetem II. typu, což tvoří téměř 91 % všech léčených osob, nejvíce těchto pacientů je v okrese Jičín (95 %). Porucha glukosové tolerance se nezahrnuje do počtu osob léčených na diabetes, sleduje se samostatně. Na tuto diagnózu bylo v kraji léčeno 2 741 pacientů.

Jak ukazuje poslední graf (Vývoj počtu léčených diabetiků na 100 000 obyvatel v letech 1996–2009), mimo roku 1999 je stále vzestupný trend počtu léčených diabetiků.

Zpracovala: Lenka Lesková
ÚZIS ČR, Regionální pracoviště Hradec Králové
Habrmanova 19/1, 500 02 Hradec Králové
tel.:495 058 321, fax: 495 058 322
e-mail: drahokoupilová@uzis.cz
<http://www.uzis.cz>

Personální zajištění a počty ošetření dle druhu zdravotnických zařízení

Ukazatel	Počet ZZ a pracovišť	Počet pracovníků ¹⁾		Počet ošetření - vyšetření	
		lékaři	ZPBD ²⁾	celkem	na 1 lékaře
dle druhu zdravotnických zařízení					
Ambulantní část lůžkových ZZ	11	8,47	11,23	33 259	3 927
Samostatná ordinace lékaře specialisty	24	10,52	9,72	74 333	7 066
Ostatní ambulantní zdravotnická zařízení	151	2,12	1,92	10 759	5 075
Celkem	186	21,11	22,87	118 351	5 606
dle území (okres)					
Hradec Králové	70	7,66	7,80	30 266	3 951
Jičín	29	1,95	1,90	14 652	7 514
Náchod	27	3,39	3,64	25 165	7 423
Rychnov nad Kněžnou	23	2,30	2,53	19 668	8 551
Trutnov	37	5,81	7,00	28 600	4 923
Královéhradecký kraj	186	21,11	22,87	118 351	5 606

¹⁾ Průměrný roční přepočtený počet pracovníků celkem (vč. smluvních) - z odevzdaných ročních výkazů A(MZ)1-01

²⁾ ZPBD - zdravotničtí pracovníci nelékaři s odbornou způsobilostí bez odborného dohledu dle zákona č. 96/2004 Sb., o nelékařských zdravotnických povoláních § 5–§ 21

Léčené osoby podle jednotlivých typů diabetu

Území, okres	Počet léčených osob podle jednotlivých typů diabetu				
	absolutně	na 10 000 obyvatel	v %		
			I. typ DM (E10)	II. typ DM (E11)	sekundární diabetes (E13)
Hradec Králové	15 284	937,61	9,85	89,03	1,12
Jičín	5 270	661,91	4,33	95,24	0,44
Náchod	6 428	572,18	12,29	87,17	0,54
Rychnov nad Kněžnou	6 424	810,72	6,35	92,85	0,79
Trutnov	11 226	934,00	7,09	91,85	1,06
Královéhradecký kraj	44 632	805,05	8,35	90,75	0,89
Česká republika	783 321	745,54	7,07	91,58	1,35

Počet léčených diabetiků k 31.12.2009

Území, okres	Počet léčených pacientů				Počet nově zjištěných onemocnění		
	celkem	z toho v %		u PL pro dospělé v %	celkem	z toho v %	
		muži	ženy			muži	ženy
Hradec Králové	15 284	49,42	50,58	21,53	1 021	50,93	49,07
Jičín	5 270	46,07	53,93	16,43	498	49,40	50,60
Náchod	6 428	48,38	51,62	8,15	495	47,47	52,53
Rychnov nad Kněžnou	6 424	47,62	52,38	12,84	561	48,13	51,87
Trutnov	11 226	47,49	52,51	18,50	850	58,12	41,88
Královéhradecký kraj	44 632	48,13	51,87	16,99	3 425	51,53	48,47
Česká republika	783 321	46,46	53,54	15,65	61 357	48,77	51,23

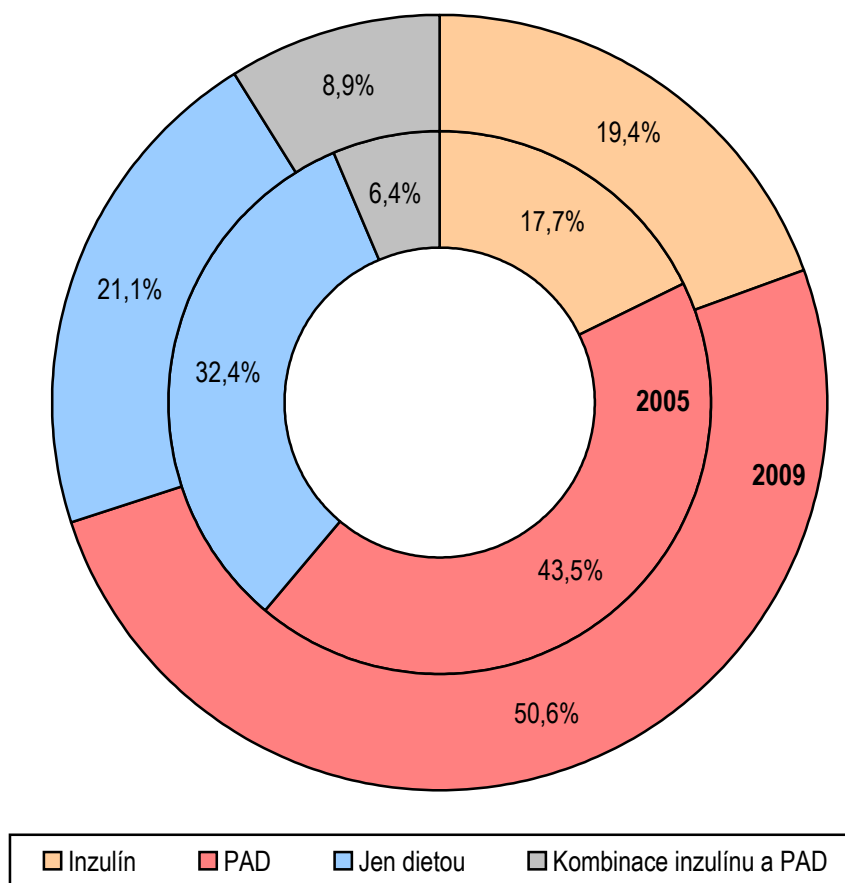
Počet léčených osob s chronickou diabetickou komplikací

Území, okres	Diabetická						
	nefropatie		retinopatie			noha	
	celkem	z celku s renální insuficiencí	celkem	z celku		celkem	z celku s amputací
				proliferativní	slepota		
Hradec Králové	2 386	997	2 181	462	67	1 034	242
Jičín	318	130	308	87	19	113	35
Náchod	1 044	285	808	212	23	783	84
Rychnov nad Kněžnou	387	182	646	154	8	289	92
Trutnov	1 908	576	1 215	152	23	208	57
Královéhradecký kraj	6 043	2 170	5 158	1 067	140	2 427	510

Léčení diabetici podle druhu léčby

Území, okres	Jen dietou		PAD		Jen inzulínem		Kombinací inzulínu a PAD	
	absolutně	na 10 000 obyvatel	absolutně	na 10 000 obyvatel	absolutně	na 10 000 obyvatel	absolutně	na 10 000 obyvatel
Hradec Králové	2 883	176,86	7 723	473,77	3 890	238,63	788	48,34
Jičín	1 360	170,82	2 431	305,33	1 039	130,50	440	55,26
Náchod	700	62,31	3 622	322,41	1 018	90,62	1 088	96,85
Rychnov nad Kněžnou	1 373	173,28	3 700	466,95	889	112,19	462	58,31
Trutnov	3 087	256,84	5 104	424,65	1 837	152,84	1 198	99,67
Královéhradecký kraj	9 403	169,61	22 580	407,29	8 673	156,44	3 976	71,72
Česká republika	188 226	179,15	379 930	361,60	132 185	125,81	82 980	78,98

Léčení diabetici v roce 2005 a 2009

Vývoj počtu léčených diabetiků na 100 000 obyvatel v letech 1996–2009

